ГАЗЕТА
„Юлдузъ“
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ“
Russie, Kazan, redaction
„Julduz“,
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

یولدز

گازیتەنڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (۴) صوم، آلتی آی
اوچون (۲) صوم، اوچ آی
اوچون (۱) صومدر.
ادارەسی پچەن بازارنده (سرای)
مسافرخانەسنده ۱ نچی نومردەدر.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(۱۱) ده ادارەده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمد هادی مقصودی.
سرکاتب و مدیر: علی اصغر کمال الدینی.

تکراری موجب اولمایان مقالەلر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقالەلر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

بر نسخەسی (۵) تیین‌در. ❖ هفتەده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریدۀ ترکیەدر. ❖ اون نسخەسی (۳۰) تیین‌در

۱۹۰۶ سنه صباح کتبخانەسی ۱ نچی اوکتابرده آچلدی

قزانده پچان بازارنده „بلغار“ نومرلری یورطنده

„لغت روس یاخود اسلاۋار“

روس سوزلرینڭ تاتارچه معنی‌لری وروس ادبیاتنده استعمال قیلنمقده بولغان اجنبی سوزلرنڭ معنی‌لرینی ذکر قیلمش برکتابدر بهاسی ۱ روبلەدر.

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل یباریلور.

تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ“

سنۀ تأسیس ۱۹۰۱ معارف کتبخانەسی کتاپچیلرغه بیوك اکرام!

برنچی صنف بالالرینه حرف تانغاچ اوقورلر اوچون بیك فائدەلی هم بیك جیکل عبارەایله یازلمش یاڭا کتاب باصلوب چقدی. **ترکی اوقو** بهاسی ۱۵ تیین پوچطه ایله ۲۰ تیین

ترکی صرفی احمدجان خلفه اثری . . . . . . ۱۵ « « ۱۸ «
مسائل الحساب قاسم بیکولف اثری . . . . . ۲۰ « « ۲۵ «
جغرافیاء عمومی عبید الله مخدوم فیضی اثری . . ۲۰ « « ۲۵ «

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکەسی مقبولدر. زاداتکەسز زاکازلر، کوندرلمس.

آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о“

تش طبیبی
گ. م. کوپپ Г. М. КОППЪ
گاستینو دۋوراسکی اورامده تاۋلوفسکی یورطنده آورولرنی قبول ایتمکده‌در.

ادارەدن

یولدز گازیتەسی اوتکان سنه غینواردن باشلاب نشر قیلنا باشلامش ایدی. اوّلده هفتەده بر دفعه نشر قیلنمق فرضی ایله بهاسی فقط ۳ صوم تعیین ایدلمش ایدی.

بو حسابدن یولدز مشتریلری بر سنه اچنده فقط (۵۰) نومر یولدز آلمق لازم ایدی. حال بوکه اوتکان سنه مشتریلرینه (۷۰) نسخه یولدز یوللاندی. بونڭ ایله یولدز ادارەسی افتخار ایتسەده، حقی واردر.

بوندن باشقه بو مڭ مقداری آزاد مشتریلرینڭ هر برینه مدتلری طولغانچی یولدز گازیتەسی یوللاندی. بوڭا شاید آزاد مشتریلرینڭ هر برسی شهادت ایدرلر.

بونڭ اوچون آزاد ادارەسندن یولدز ادارەسینه هیچ بر تیین اقچه ویرلدیکی یوقدر بوڭاده آزاد ادارەسی شاهددر. ادارەنڭ بو اشی خلقنی گازیته ادارەلرینه امنیت قیلدرمق اوچون ادا قیلنمش بر همت ایدی.

شایان تشکردرکه آزاد مشترلرینڭ کوبسی بو همتنڭ قدرینی بلوب ایمدی یولدزغه مشتری اولمقده‌درلر.

ایمدی اوشبو سنەده یولدز گازیتەسی هر هفتەده اوچ مرتبه چغوب سنه اچنده (۱۵۰) نومرگه بالغ اولاچقدر. شول سببدن یللق بهاسی دورت صوم تعیین یلندی.

اداره طرفندن (۵۰) نسخه اورنینه (۱۵۰) نسخه ایتوب آرتدرو مقابلینه مشتریلر طرفندن (۳) صوم اورنینه دورت صوم یوللامق کوب اولماسه کیرەك.

معلوم اولمالیکه حاضرده گازیته ادارەلری مشتریلرندن هیچ بر فائده تحصیل ایتمەمکدەدرلر.

کوب گازیتەلرنڭ مشتریلردن کیلگان آقچەلری باسما خانه، کاغد، پوچته ویازوچیلر خرجاتینەده ییتشمیدر. شول سببدن دورت بیش تورلی گازیتەنڭ طوقتالدیغی هر کمگه معلوم بولسه کیرەك. لکن یولدزنڭ محررلری مندرجاتینڭ کوبسینی اوزلری یازدقلرندن خرجاتلری بر نیچه مڭ صوم کیم بولمی حالی یوقدر.

ملتکه خدمت ایتمك هوسی یولدز محررلرینی بر یل بوینچه یوز مڭ یول قدر درلو بند ومقالەلرنی هیچ آقچەسز بوش یازارغه مجبور ایتدی.

ایمدی بوندن صوڭرەده اول هوس البته دوام ایدەچکدر.

جناب حق بو سنەده مشتریلرمزنی تکرار راضی وممنون قیلونی نصیب ایتسون.

قزان مدرسلری.

۲ نچی غینوارده ۵ نچی چاست پریستاۋنیڭ معاونی (پوموشنیك) قزان مدرسلرندن بر نیچەسینی چاستقه چاقرتوب بر نیچه وقت کوتدردکدن صوڭره بر کاغذ اوقوب شول کاغدده یازلغان سوزلرنی ایشتدکلرینه قول قویو ایله تکلیف قیلمش. مدرسلر البته آشغوب قول قویمامشلر. محله خلقی ایله مشاوره قیلمیچی بز بو اش حقنده قول قویا آلمیمز دیمشلر.

بو طوغریده پوموشنیك پریستافنڭ چافرووی عجبمی، مدرسلرنڭ قاوشاب بارووی عجبمی،؟ جواب ویرمك مشکلدر. هرنه‌ایسه، بو حال عجب بر واقعەدر.

دیدکارینه نظرا کورسەتلمش کاغدده، مدرسەلرنڭ شاگردلرینی روسچه اوقودن منع قیلولری حقنده تکدیر یازلمش ایمش. شاگردلرینی اوچیلشچەلرگه یبەرمیلر دییوب مکتبلر دیریکتوری شکایت قیلغان ایمش.

حال بوکه مدرسلرنڭ هیچ برسی شاگردلرینی روسچه اوقودن منع قیلمیلر. فقط هر مدرسەده ساعت (۱۲) گه قدر اسلام درسلری دوام ایتدکندن شول وقت اچنده شاگردلرگه مدرسەدن چغوب درس طاشلاب یورورگه رخصت ویرمیلر. ودخی ساعت (۱) گه قدر هرشاگرد اویله نمازی اوقو ایله مشغول اولاچقلرندن شاگردلر اول وقتده اوچیلشچەگه بارا آلمیلر.

بو وقتلر اچنده مدرسه شاگردی بولغان کشیلر مدرسەدن چغولری ممنوع بولمی حالی یوقدر. مدرسەلر ایسکی‌دن بیرلی کیلگان دینی بر اوچرژدینیەلردر. هر اوچرژدینیەلرنڭ اوزینه مخصوص نظامی بولادر. سلفلردن قالغان نظام بوینچه مدرسەلرده درس وقتلری ایرته ساعت ۱۲ گه قدر تعیین قیلنمشدر.

بر قانوننی پالیسییکی‌ده پوموشنیك پریستاف‌ده اوزگارته آلماسلر. (طرادیتسیه) عادات قدیمەنڭ هر برسینی اوزگارتو مشکلدر.

باخصوص سلفلرنڭ دینگه تعلقلی اولان کورکام عادتلرینی آوشدرو بیگرەك مشکلدر.

چاستده کورسەتلگان کاغدده ایسه، مدرسلرگه هرشاگردنی ساعت (۱۲) نچی یارتیده روسچه اوقورغه بارودن منع قیلماو ایله تکلیف قیلنمشدر.

تمام نماز وقتنده دین علماسی اولاچق شاگردلرنی اوچیلشچەگه بارودن مدرسلر منع قیلماسەده شریعت منع قیلمشدر.

اویله نمازندن صوڭره آشامق اچمك‌ده واردر.

ساعت بردن صوڭره شاگرد کامل حر وآزاددرلر. بو وقتلرده بعضلری تبدیل هوا اوچون یورورگه چغادر.

امام بولورغه حاضرلەنگانلری شول وقتده روسچه اوقو ایله شغللەنەدر آراده فرانسوزچه ونیمسچه اوقوچیلری‌ده یوق توگلدر. بونی مدرسلرنڭ هیچ برسی منع قیلمیلر.

علم ومعرفتدن کم منع قیلسون؟ لکن رسمی درس وقتنده مدرسەدن چغوب یوروگه هیچ بر مدرس رضا بولماس.

مدرسه دار العاجزین توگلدر. درس وقتلرنده درس طڭلاماچق کشیلر اوچون وقف قیلنمشدر.

صایلاو اشلرنده علما.

دیانتکه آرتق تعلقی اولماسەده هر ملتنڭ علماسی صایلاو اشلرینه قاتنشادر. نظامده علمانڭ صایلاو مجلسلرینه قاتنشولری وصایلاو حقنده مذاکره ومشاورەده بولولری منع قیلنمامشدر.

علمانڭ دوماغه چلین بولوب صایلانورغەده حقلری واردر.

اوتکان دوماغه اوچ اسلام علماسی ایله بر نیچه نصرانی ویهودی علمای روحانیەسی صایلانمش ایدیلر.

حال بوکه بزنڭ روسیه مسلمانلری آراسنده محله امامرینڭ صایلاو اشلرینه آرتق اهمیت ویرمەدکلری واهمیت ویرمەچکلرینه عوام ایرك ویرمەدیکی کورلمکدەدر.

НАУЧНЫЙ АРХИВ
ИНСТИТУТА ЯЗЫКА
ЛИТЕРАТУРЫ И ИСТОРИИ
КАЗАНСКОГО ФИЛИАЛА АН СССР
Фонда
Отдел

9/128
0.2
9.83

بزنڭ اهل اسلام اچنده علمانڭ نفوذ واعتباری بیك قوّتلیدر. اگرده قوملری آراسنده اولان مجلسلرنده صایلاو اشلری حقنده گازیته‌لرده یازلمقده اولان معقول فکرلرنی سویله‌ب خلقنی آگاه ایتسه‌لر، بیك معقول اش اولور ایدی.

بعض شهر وآول امامری بو خصوصده همت وغیرت قیلاچقلری ممنونیت ایله ایشدلدی. بیك مناسبدر.

گوبیرناتور حضورنده

۱۲ نچی غینوارده جمعه وقربان بایرامی طوغری کیلو مناسبتی ایله ڤولوستلرده وکیلار صایلاو مجلسینی مذکور کوندن کیچکترو خصوصنده اوتنمك اوچون شهر قزان معتبراننددن برنیچه کشی گوبیرناتور حضورینه کرمشلر ایدی.

گوبیرناتور بونلرغه کیچکترورگه طرشاچغینی وعده قیلمش، لکن بو خصوصڭ داخلیه وزیرینه مراجعت قیلوب آنڭ فکری بوینچه عمل قیلاچغینی آڭلاتمش ایدی.

بو خصوصده نی تدبیر قیلندیغینی بلشمك اوچون ٤ نچی غینوارده قزان اویه‌زی آوللرینه منسوب بیش آلتی کشی گوبیرناتور حضورینه باردیلر. نی اوچون کیلدکلرینی قبول کاتبینه مفصلا بیان قیلدقدن صوڭره برساعت قدر کوتدیلر. ساعت برده ڤیتس گوبیرناتور (کوبیکو) جنابلری چغوب نی اوچون کیلدکلرینی صوراشدی. مقصود بیان قیلنا باشلادقدن صوڭره سوزنی تمام ایتکانچی (دا، یه از نایو پادارڤدیتی) دییوب کروب کیتدی. مقصودنڭ تفصیلینی هیچ کوتمه‌دی. واوزی‌ده بو خصوصده هیچ برنرسه صوراشمادی. ینه برساعت کوتدکدن صوڭره پراڤیتل کانسیلاریه چغوب صوراشدی. آڭا مقصود اوشبو صورتده بیان قیلندی:

„ برهفته مقدم قزان مسلمانلرندن برنیچه کشی گوبیرناتور حضورینه کیلوب ڤولوستلرده صایلاو مجلسلرینی (۱۲) نچی غینواردن کیچکترو حقنڭ اوتنمشلر ایدی. چونکه مذکور کونده جمعه وعید قربان کونی طوغری کیلدکندن مسلمانلر اوچون بیك اوڭغایسز بولاچقدر. عید نمازی اوزی ساعت ۱۰غه قدر باراچقدر آندن چقدقدن صوڭره قربان چالمق مشقتی اقل ینه بر ساعتکه بارور. آندن صوڭره اروا حلرغه دعا قیلمق اوچون هر مسلمان زیارتلرگه باراچقلردر » سوز بو یرگه یتکاچ پراڤیتل کانسیلاریه دیدی:

«بز ایندی قزانڭغی مسلمان دوخوڤینستڤاسندن بلشدك. نیچك بولسه‌ده عید نمازی قربان چالو وزیارت عمللری ساعت (۱۱) گه قدر بته ایمش.

صایلاوغه باراچقار ساعت (۱۱) دن صوڭ بارورلر.»

آول کشیلری:

« اول کون جمعه کون طوغری کیله‌در. جمعه نمازیده ساعت (۱) گه قدر صوزلادر.

مسلمانلر جمعه نمازینی باشقه وقتلرده‌ده مسجدده اوقیلر. الوغ عید کوننه طوغری کیلگان جمعه‌دن هیچ بر مسلمان مسجددن قالمیدر. باخصوص که بو بایرامڭ هر نمازده جیلوب اوقولا طورغان بر ذکر (تکبیر تشریق) واردرکه بو ذکر جمعه نمازندن صوڭره‌ده ئه‌یتله‌در.

ڤولوستنوی پراڤلینیه‌لرنڭ کوبسی روس آوللرنده بولادر.

اوشبو سببلرگه بناً بو کونده مسلمانلرنڭ کوبسی صایلاو مجلسینه بارا آلماسلر.

وبوندن البته آنلرغه نظامی بولغان حقوقلرینه کیمچیلك کیله‌چکدر. شونڭ اوچون مسلمانلر عموما بو اش اوچون بیك خفالانالر.»

پراڤیتل کانسیلاریه‌دیدی:

« ساعت برگه قدر بارا آلماسه‌لر، آندن صوڭ بارورلر. نیچك برلسه‌ده شار صالورغه اولگرورلر.»

آول کشیلری:

« اول وقتقه قدر صایلاو مجلسنده احتمال کیگاشلر تمام اولور.

بلکه باشقه خلقلر مسلمانلرنڭ خلافینه کیگاش ایتوب قویارلر. آندن باشقه ڤولوسنوی پراڤلینیه‌لرنڭ بعضلری آوللرندن اون بیش چاقرم قدر یراقدر. آچ وفقیر آول خلقینڭ کوبسینڭ آتلری یوقدر. جایاو بارمق لازم اولاچق.

آشارینه صالامی‌ده بولماغان موڅیك آتی ایله اون بیش چاقرم یرگه اوچ ساعتسز باروب یتو ممکن توگلدر قش کونده ساعت (۴) لرده کیچ بولادر.

حاضرده کونلرنڭ بیك صووق وقتیدر. صایلاو کیچکه قالاچق بولسه، اوستینه کییمی یوقاکشیلر صووقدن بوراندن قورقوب‌ده بارمی قالمق لازم اولاچقدر.

حاضرده آول خلقینڭ بایلغی نی درجه‌ده ایکانی هر برمزگه معلوم» پراڤیتل دیدی:

« یاخشی حاضر گوبیرناتور چغوب جواب ویرور. هر اش آنڭ اختیارنده‌در. لکن صایلاو آلدندن تورلی کیگاشلر بولور دییوب گمان قیلماڭز نظامچه معین بولغان دائره‌دن هیچ کم چغا آلماس». ینه آول کشیلری آراسندن سویله‌گان کشیلرنڭ برسینه قاراب دیدی:

«سزنڭ فامیلیاڭز نیچك؟» سویله‌وچی: «م»

پراڤیتل: «آ، بیك بلهم. اوزڭنی کوروب طانوماسه‌م‌ده‌سینی کاغد بوینچه بیك بلهم»

سویله‌وچی: «التفات تیلوب بلوب طورووڭزغه تشکر ایدرم».

آول مسلمانلری ینه برساعتدن زیاده کوتدیلر. همان جواب یوق کاتبلرنڭ خبرینه نظرا کابینتده اوشبو مسئله خصوصڭ بیك دقت ایله کیگاش ایدلمکده‌در. صوڭره ساعت دورتنچی یارتیده ڤیتس گوبیرناتور چغوب:

« عید کونی بولسه‌ده شاید مسلمانلر صایلاو مجلسینه بارورلر. مین ایمدی اوز حکممنی اوزم بوزا آلمیم، راضی بولماسه‌ڭز، مینیستر اسمینه تیلیگرام ویرڭز »

مسلمانلر:

«البته بونده ممکن بولماسه، سزده شولای مصلحت کورسه‌ڭز، مینیسترگه تیلیگرام بیرورمز لکن ممکن بولسه، بو خصوصده سزنڭ یاردمڭزنی اوتنه ایدك» اوشبو سوز بتکانچی ڤیتس گوبیرناتور بیك تیزلك ایله کروب کیتدی.

بارغان مسلمانلر دورت ساعت قدر کوتوب‌ده هیچ بر ثمره حاصل اولمادیغندن مأیوس ومحزون بولوب چغوب کیتدیلر.

„ روسیه مسلمانلری اتفاقی ،،

ادارهٔ مرکزیه‌سی

طرفندن سیرکوله‌ر - نومرو ۲.

نیچك « روسیه مسلمانلری اتفاقی » نه کررگه، نیچك محلی قومیتیتلر یاصارغه ایکان دیوب خطلر کیلگان سببلی « اتفاق » ادارهٔ مرکزیه‌سینڭ قزان شعبه‌سی شول سؤاللرگه جواب اولمق اوزره اوشبو سیرکوله‌رنی طاراته‌در:

« روسیه مسلمانلری اتفاقی » نڭ پروغرام هم قرارلرین کوروب « اتفاق » غه کره‌سی کیلگان کشیلر اوز آول ویا شهرنده‌گی دوست ایشلرینه ایتوب، « اتفاق » یاقلی اون کشی جیارغه تیوش؛ یعنی برآولده « اتفاق » غه قوشولاسی کیلگان کشی ایکی بولسه، آلار طرشوب تاغیده سیگز کشی طابارغه تیوش. شولای اون کشی بولغاچ، آلار اوز آراجیولوب، اچلرندن اوچ کشینی

جمعیت مکیه

٦٦ انچی نومردن مابعد

امیدرکه، کوب زمانلردن صوڭ اولسه‌ده، انشاء الله مسلمانلرده بو علملرگه التفات ایدرلر وتحصیلینه کرشورلر. اوزلرینڭ بتون عالمنی علم ومعرفت نوری ایله نورلاندرغان ایسکی مسلمانلرنڭ خلفلری ایدکلرینی اثبات ایدلر. متمدن ملتلرنڭ هر برینی اوزلرینڭ دینلرینه طارتورلر ومحبت ایتدررلر. چونکه علوم ومعارف نوری بنده‌لرنی باشقه دیناردن نی قدر یراقلاندرسه دین اسلامغه شول درجه‌ده یاقنلاشدر مقده‌در. بوڭاده ایڭ عدل وایڭ سوینچلی شاهدمز مدنیتلی مملکتلرده اولان حقیقی وحقیقت پرست آدملرنڭ اهتدالریدر. (مرحی)

بو قصوراللك زمانلرده اولان عالملرمزده هم ظاهرا کورلسه‌ده، حقیقتده آنلرنڭ بو طوغروده اصلا قصورلری یوقدر. چونکه آنلر زماننده بو علملر صبیلق درجه‌سنده ایدیلر. حتی بعضلری طوغمامش‌ده‌ایدی. اول محترم ذاتلر آنلرنی تربیه ایدوب بلاغت وکامللکگه ایرشدردیلر. تأسف‌که، آنلردن فائده‌لنور وقت یتکاچ اوزلری منقرض اولدیلر. یتشدردکاری علملرنی باشقه‌لر آلوب اوزلرینه موافق روشده برآز تربیه ایتکاندن صوڭ شونلر ایله بزنڭ اوتمزگه هجوم ایتدیلر.

اما صوڭغی زمانلرده اولان علمامز بونی کورمه‌دیلر یا که کورورگه تله‌مدیلر. نیچك اولسه‌ده، بو مبارك علملرگه اصلا میل والتفات ایتمه‌دیلر. «آدم اوزی بلمگان نرسه‌گه دشماندر» مألنده اولان سوزنڭ مفادنچه آنلردن نفرت ایتدیلر وعموما مسلمانلرنی آنلردن بیزدردیلر.

بو کونده اسلام مملکتلرنده اولان مکتب ومدرسه‌لرنڭ قایسینه‌غنه قاراسه‌قده، کوره‌زکه، تحصیل ایدوب شغلله‌ندکلری لغت عربی وفقه فنلرندن عبارتدر. عقاید اسلامیه‌نی آڭلاوغه یاردم (؟) اولور امیدی ایله ایسکی منطق وفرائض مسئله‌لرینه توشنو اوچون بر آز حساب اوقومقده ایسه‌لرده غایت یولسز واستفاده‌سز روشده‌در.

علمامز علم یولنده اسخولاستیك بابندن چغا آلمادقلری کبی واعظ وخطیبلرمزده، مسلمانلرنی نوافل وفضائل اعمالگه ترغیب وتشویقدن اوزا آلمادیلر. ایشان ومرشدلرنڭ‌ده قیلغان اشلری اصل واساسی اولماغان بنی اسرائیل قصه‌لری ایله زاهد وتقوی آدملرنڭ نوادرینی سویله‌مك کبی بر طاقم هوا بالغندن عبارتدر. . . .

خلاصه: بزنڭ ضعیفلك آورووی ایله مبتلا اولمقمزنڭ برنچی سببی صوڭ زمانلرده اولان علمامزنڭ قصور ونقصانلری ایله حیات وبقا نزاعلرنده ضرور اولان علوم ریاضیه وفنون طبیعیه‌دن نفرت ایدوومزدر. اگر ینه یارتی عصر قدر اوشبو حالده دوام ایتسه‌ك هیچ شبهه یوق که، یا بوتونله‌ی منقرض اولاچقمز یا که باشقه‌لرغه قول واسیر اوله‌چقمز.

اسکندری رفیقمز « کردی » افندینڭ ذکر ایتدیکی سبب جزئی برشیدن عبارت اولدیغندن موضوع مسئله‌مز اولان عمومی فتورگه سبب اولووی ممکن دگلدر. علوم حکمیه وفنون طبیعیه‌نڭ یوقلغی ملی حسلرنڭ وعالی اخلاقنڭ بتووینه سبب بولماسه‌کیره‌ك زیرا بونلر ایڭ نادان اولان قوملرده‌ده، طابلمقده‌در.

بلکه بزنڭ ادبی حیاتمزنڭ ضعیفلگینه ایڭ قوّتلی سبب باشقه ملتلر ایله حیات وبقا نزاعلر ینه قاتشودن قورقورمز وآنلر غه‌رقابت ایتودن امیدسزلگمزدر. شویله‌که:

ایسکی زمانلرده مسلمانلر آراسنده اهل اسلامنی سعادت یولینه کوندرگوچی، عالی حسلی، احوال عالمدن خبردار عالمابیك کوب ایدی. کورشیلرمز اولان ملتلر سیاست، اقتصاد، علوم ومعارفده بزدن بیك آرتده ایدیلر. لکن بر زمان فلکنڭ حیله‌سینه آلدانوب طاتلی طاتلی غفلت اویقوسینه کیتدك. کورشیلرمز ایسه، اوزلرینڭ حال ووضعیتلرینی توشنوب رفاه وسعادت یولینه کردیلر. مقصودلرینه ایرشور اوچون کامل حرص ایله اجتهاد ایته باشلادیلر. بزنڭ غفلتمزدن استفاده ایتدیلر. اوزاق زمانلرده اوتمه‌دی هر طوغروده بزدن اوتوب‌ده کیتدیلر. بز ایسه، همان اویقوده، هوائی برشی ایله مغرور اولوب احوال عالمدن حتی اوز اوزمزدن خبرسز غافللکده قالدق. اوشبو غفلتمز سببلی ملی حسلرمز بتدی همت وغیرتدن نام ونشان قالمادی. آرقداشلرمز آرتندن یتودن امیدمزنی اوزدك. عاجزلرنڭ عادتی اوزره دنیا معیشتینڭ ظاهری سببلرگه بنا ایدلوندن غافل اولوب هر اشمزنی تقدیر وقضاغه حواله ایتدك. بخت وسعادتمزنی دعا وتمنی یولندن کوتدك.

ایشته بزنڭ اوشبو درجه سفالت وذلتکه توشوومزنڭ ایڭ قوتلی سببی ملی حسلرمزنڭ سونووی ایله حیات وبقا نزاعلرینه کرشودن وباشقه‌لرغه رقابت ایتودن عاجزلگمزدر.

ادارهٔ محليه (ميستنى قوميتيت) ايتوب صايلارلر. شول ادارهٔ محليه صايلانغاچده « اتفاق » نڭ قزان شعبه‌سينه خبر ايتوب اوز آدريسن بلدرر. قزان شعبه‌سی شول آدرسكه آقچه جيانورغان طالونلی كنيگه يباروب، كيراك بولغان اشلرنی يازاتورور. ادارهٔ محليه صايلانوب، قزانغه يازو برلن گنه اش بتمايدر. آندن صوڭده بيك طرشوب شول يرده « اتفاق » ياقلی كشيلرنی آرتدرو لازمدر، « اتفاق » ياقلی كشيلرنی اوندن يوز، يوزدن مڭ الخ ايته‌رگه تيوش. بر يرده « اتفاق » ياقليلر كوبايوب كيتكاچ ادارهٔ محليه چلينلرينی آرتدرو، اوچ يرينه بيش، يدی حتی طوقز كشی صايلاودخی جائز در.

شوشيلای وجودكه چققان ادارهٔ محليه‌لرنڭ حاضرده ايڭ زوراشی پراڤاسی بولغان مسلمانلرنڭ همه‌سينی دوما صايلاولرينه كرتوب، ممكن بولغان يرلرده، برسوزدن چقمايچه، كامل اتفاق برلن اوپولناموچيننی (уполномоченный) هم ڤيبورشچيكلرنی مسلمانلردن صايلاتورغه طرشوچيلقدر.

اگرده مسلمان آزلغندن بر يرده مسلمان صايلاتو ممكن بولماسه، اول يرده مسلمانغه فائده‌لی، يعنی مسلمان وروسقه‌تيگز پراڤالر بولووينی هم پادشاه حضرتلری ياغندن بيرلگان اير كنچيلكلرنڭ چندن بولووين يعنی وجودكه چقووين تله گان كشيلرنی گنه صايلاتورغه طرشمق تيوشدر.

„ روسيه مسلمانلری اتفاقی „ ادارهٔ مركزيه‌سی.

قزان شعبه‌سی.

خارجی خبرلر.

تركيه.

حريت وادارهٔ مشروطه طرافداری اولان ياش تركلرنڭ گازيته‌لرينڭ يازووينه قاراغانده حضرت سلطاننڭ آوروی قوّتلنمكده ايمش. بعضلر سرطان وبعضلر استسقا مرضی ديبوب گمان قيلالر. لكن بو گازيته‌لرده بر آز ميلان قيلوب يازوده بولادر. اون سنه‌دن بيرلی بو طائفه‌نڭ گازيته‌لرنی سلطاننڭ تيز وفاتی اميد ايدلمكده ايدی. لكن سلطان بوكونگه قدر هنوز صاغ وسالمدر. شويله ايسه‌ده، هر انسان برزمان بودنيادن كيتمی حال يوقدر. (٦٥) ياشلرنده‌گی بر قارت كشی حقنده اجل احتماللری دخی‌ده قريبره‌كدر.

آڭلاشلديغينه كوره سلطان اوزندن صوڭ معلوم اوغلی برهان‌الدين افنديني خليفه ايتمك آرزوسنده همان دوام ايتمكده ايمش. اوزی سلامت وقتده پرينس برهاننی رسما ولی عهد ونائب سلطنت ايتوب اعلان ايتمك فكرنده‌در. ياڤروپا دولتلری ايله بو خصوصده مخابره‌لر تمامله‌نمه‌گه ياقنلاشمشدر.

حاضرده تركيه‌ده ادارهٔ امور وتدبير مملكت اشلری مذكور برهان‌الدين افنديڭ فكری ايله اجرا قيلنمقده‌در. فقط بيك الوغ اشلرده گنه سلطان فكرينه مراجعت قيلنمقده ايمش: پرپنس برهان افندی هركون حضرت سلطان يانده سلطان اولدقدن صوڭره تركيه‌ده بولمق احتمالی اولان فتنه‌لر حقنده نيندای تدبيرلر ايدرگه تيشلكينی كيڭاش ومذاكره قيلمقده ايمش. سلطان گويا درس وليكسيه اوقوغان روشده هردرلو احتمالاتقه قارشی فكر وتدبيرلر حقنده اوزون اوزون نطق وخطبه‌لر سويله‌مكده ايمش.

ياش تركلر استانبولده‌غی الوغ دولتلرنڭ ايلچيلرينه، پرينس برهان الدين‌نڭ خليفه بولووينه راضی توگللكلری حقنده بر (مخطره) كاغدی ويرمشلر. ايلچيلر بو مخطره‌نی بيك اعتبارغه آلغانلر ايمش. تركيه‌ده هر ايكی طرفدن الوغ بر فتنه قازلمقده‌در. آخری نی اولور؟

تركيه وماكيدونيه.

فرانسوزچه (الدينا) گازيته‌سينه اوز مخبری يازووينه قاراغانده ماكيدونيه‌ده نظام وترتيب اصلاحاتی تمام اجرا قيلنمشدر. ايمانا ونالوكلرده هر قوم وملتكه عدللك اوزرينه صالنمشدر.

گريك وبلغار، صرب وروميں قوملری آراسنده‌غی دشمانلق بتسه، حكومت طرفندن اصلاحاتده كامله‌وده هيچ كيمچيلك قيلناچق توگلدر.

اللواء گازيته‌سی يازيبور. « ماكيدونيه ياڤروپا حكومتلرينڭ جاسوسلری وگازيته‌لرينڭ مخبرلری ايله طوليدر.

بو جاسوس ومخبرلرنڭ هر قايوسی چبننی فيل قدر زوراينوب يازارغه حاضردرلر. لكن نيچه آيلردن بيرلی تركيه خلافينه هيچ بر خبر يازا آلميلر. بو حال ماكيدونيه‌نڭ كيره‌گنچه اصلاح قيلنووينه اوزی بر دليلدر »

ياپونيه.

ياپونيه پارلامينتنڭ ديپوتاتلری آراسنده (١٥٣) كشی ادارهٔ مشروطه طرفداری، (٩٤) كشی مشروطيتدن قطع نظر ايله مطلق ترقی طرفداری، (٣٥) كشی ايسكی فكر اربابی؛ (٣١) كشی هيچ بر پارتيه‌گه قاتشماغان ديپوتاتلردن و(٦٦) كشی (داندو) اسملی پارتيه ديپوتاتلرندن عبارتدر. (داندو) پارتيه‌سينڭ پروگرامی اجمالا اوشبو ماده‌لردن عبارتدر: روسيه ايله صوغشدن ايتلگان نتيجه‌لرنڭ حصول ودوامينی بركتو، خارجی پاليتيكه‌نی بيك قاتی صاقلاو، ملتنی تورلی خوفلردن صاقلاو اوچون تعيين قيلناچق آقچه‌نی لازم قدر آرتدرو، هر طرف وجزيره‌لرنڭ داخلی اداره‌لرينی اوزلرينه طابشرو، ايمانا ونالوكلرنی عدللك ايله صالو، مال يورتو حقلرينی اصلاح قيلو، خلقنی چيتكه ممكن قدر كوبره‌ك هجرت قيلدرو وهر تورلی تدبيرلر ايله مملكتنڭ خارجگه سوداسنی آرتدرو.

اميريكه.

آميريكه‌ده كينگستون شهرنده زلزله اولوب بيك كوب يورتلر وكليسه‌لر جيمرلمشدر. مڭدن زياده كشی طاش وطوفراق آستنده قالوب هلاك اولمشلر. يوز مڭ قدر كشی يورتسز يرسز آچ ويالانغاچ بولوب قالمشلردر.

يگرمی ميليون قدر زيان بولووی تخمين قيلنادر. بايلری‌ده فقيرلری عموما بر درجه‌ده مسكين بولوب قالمشلر.

هر طرفدن ياردم كوتلمكده‌در.

فرانسيه و آنگليه

فرانسيه ايله آنگليه آراسی فقط (٣٦) چاقرمدر. آرالرنده لامانش ديڭزی اسملی بر ديڭز واردر.

ايكی آراده كونی تونی پاراخود يوروب طورسه‌ده، ياڤروپاليلر آنڭ ايله گنه قناعتله‌نميلر، ديڭز آستندن كوپر صوقماقچی بولالر. كوپر توگل، يير آستندن فووش (تونيل) ياصامقچی بولالر.

بو تونيل (١٦٠) ميليون صومغه توشه‌چكدر. اشله‌وی‌ده خوفلی بولورغه اوخشاميدر.

تونيلنڭ يارتيسنی آنگليه شركتی، ايكنچی يارتيسی فرانسيه كامپانيه‌سی اشليه‌چكدر.

يورورگه اوڭغای بولسون ديوب اوّلده خلق بر نيچه ميليونلر صرف قيلوب قوری يير اوستنده صويولی (كانال) ياصيلر ايدی.

سويس وكيل كانالّری بو جمله‌دندر. روسيه‌ده ڤولگا ايدلی ايله دون يلغاسينی‌ده كانال آرقلی قوشو فرض قيلنادر.

اما انگلچان وفرانسوزلر بالعكس صويولی ديڭز سفری ايله قانع توگللر: ديڭز آستينه كوپر صوغالر.

آميريكه‌ليلر ايسه، بيرينگوف بوغازی آستندن تونيل قازوب ايكی اقليمنی (ياڤروپا ايله آميريكانی) برگه قوشماقچی بولالر علم، هنر، هوس، مهارت وآقچه!

تاتاری — بونلر فقط مسلمانلرنڭ صوڭغی زمانلرده اولان ناچار عادتلرندن وبوزوق اخلاقندن شكايتدر. شول سببلی بزنڭ مسئله‌مزنڭ جوابی اولورغه صلاحيتی يوقدر. زيرا بو غفلت اويقوسينڭ خصوصاً آنڭ بارچه مسلمانلر اوزرينه استيلاسينڭ سببی نه‌در؟ بواويقو باشقه ملتلرگه‌ده، عارض اولمشدر. لكن آنلر بر وقت اويانوب رفاه وسعادت يولينه كرمشلر. ياقنلرنده اولان ملتلرنڭ حال وحركتندن عبرت آلوب آنلر كبی اولورغه غبطه ايتمشلر. هم واقعاً كوبسی مقصودلرينه‌ده، ايرشمشلر. حالبوكه مسلمانلر قطابليلر كبی باشقه مدنيتلی ملتلردن آيرم ويراق بر يرده دگل بلكه مدنيت عالمينڭ اورتاسنده ايديلر، مدنيتلی قوملر كون بكون اوزلرينی طالامقده ايدی. آميريكانڭ ييرلی خلقی كبی وحشی‌ده دگللر ايدی. شويله ايسه‌ده، كوز آلديلرنده اولانلرنڭ اوزلرينی تورته‌سانچه اوزغاندن خبردار اولا آلماديلر، طاتلی غفلت وهوائی غرورلرندن آيرلا آلماديلر (مرحی)

امابنم فكريمه كوره اهل اسلامنڭ بو حالگه گرفتار اولووينه الوغ سبب همه‌سينی اختيارلی اختيارسز سعادت يولينه كوندره‌چك وهمه‌سينه حكمی نفوذ ايته بزنڭ شريعتمز بايلرنڭ مالندن قرقدن برقدرسينی فقر ومسكينلرنڭ حقی ايدوب حساب ايلمشدر.

طورغان عمومی بر امامنڭ يوقلغی ايله آرالرنده اخلاق حسنه وماتی يولنده فداكارلگی ايله بارچه مسلمانلرنی اوزينه محبت ايتدره طورغان حقيقی عالملرنڭ بتوويدر، بونڭ اوستينه بز مسلمانلرده عمومی بر فكرنڭ حصولينه سبب اولان برروشده منتظم تربيه‌ده يوقدر. مسلمانلرنڭ رفاه وسعادتينه اجتهاد ايته طورغان انتظاملی جمعيتلرده يوقدر. بوندن آڭلاشلديغينه كوره بزنڭ عمومی فتورمزگه سبب بولغان نرسه‌لر اوشبو دورت نرسه‌نڭ مجموعسندن عبارتدر.

افغانی — برادرمز « عارف تاتاری » نڭ توصيف ايتدبكی امير وحكيملر بزنڭ ضعيف ملتلرده طابلوی ممكن دگلدر. طابلسه‌ده، اتفاقی روشده گنه طابلور. اما عمومی برفكرنڭ حصولی ايله منتظم جمعيتلرنڭ تأسيس ايدلمه‌وی ملی ودينی حسلرمزنڭ يوقلغندندركه، بوده، بزنڭ موضوع بحث اولان عمومی ضعيفلكدن عبارتدر.

بزنڭ بو ناچار حالگه دوچار اولومزغه ايڭ قوتلی سبب (عاجزانه فكريمه كوره) فقيرلگمزدر. چونكه فقيرلك هر ياوزلقنڭ يته كچيسيدر بزنڭ جهالت ونادانلغمزده شوندندر. اخلاقمزنڭ بوزلووينه سبب شولدر. افكارمز طارالووينه شوندن ناشيدر. حس وروحسزلغمز كينه شوندندر. يوقسه بزلر خلقت وياراتلوده باشقه‌لردن اصلا كيم دگللرمز. نفوس وجان حسابمز كوب اولديغی كبی شهرلرمزده بربرينه طوتاشدر. ييرلرمز ايسه، ايڭ بركتلی ييرلردر. ييرمزده معادنمز كوب اولديغی كبی شريعتمزنڭ اصل واساسيده محكم ومتيندر. خلاصه: مدنيتلی ملتلردن كيملگمز فقط مال جهتندندركه، بونی طابمقده، آنچق علوم عاليه وفنون طبيعيه سايه‌سنده حاصل اولاچقدر. بونلرنی تحصيل ايسه، فقط كوب مالّرنی صرف ايدو ايله اوله‌چقدر. ايشته بزنڭ حالمز « دور » مسئله‌سی كبی مشكل بر كيفيتدن عبارتدر.

مسلمانلرنڭ فقيرلگينه سبب‌ده امور ماليه‌ده شريعت اسلاميه نڭ خلافينه حركت ايتمكلريدر. شويله كه:

بايلر بو مقدار مالنی هر يلده بر مرتبه فقيرلرگه وباشقه مسلمانلرنڭ عمومی حاجتلرينه صرف ايدرگه مجبورلردر. اسلام حكومتلری ايسه، اوشبو قحط واحتياج زمانلرنده بيله بونڭ تمام تمامينه مخالف روشده معامله قيلمقده‌درلر. چونكه بونلر بايلردن جييلوب فقير ومسكينلرگه طاراتلاچق مالنی فقير وعاجزلردن جييوب بايلرغه، سفيه ومسرفلرگه صرف ايتمكده‌درلر.

انگليزی — مسلمانلرنڭ عمومنه قاراسه بونلرنی فقير ديمك ممكن دگلدر. علوم ومعارف يولنده حتی قطبلرغه سياحت ايدر درجه‌ده بونلرغه صرف ايدرلك مالغه مالكدرلر.

ج. نصيب. آخری وار.

* * *

داخلی خبرلر

آچلرغه ياردم حقنده.

صامارادن اوتوزنچی ديکابرده خبر بيرولرينه قاراغانده مذكور شهرده‌گی كاميسيه، چاچواوچون كيتورلگان دورت يوز اوتوز بر ملك پوط بغداينی اشكه ياراقسز ايتوب طابمشدر. بو بغدای بيك كوگارگان هم اشكه ياراماس درجه‌ده كيبوب بتكان ايمش.

•• تاشكندن «زاكاسپيسكی آبازرينيه» گازيته‌سينه تيليغرام برله خبر بيرولرينه كوره مذكور شهرنك پوليميتنی روطينك اسكلادندن ۲۸ نچی ديكابرده سكز عدد پوليميت، ايكی ريۋالۋير، بر صالدات ملطفی اوغرلانمش هم صاقچيلريده برگه غائب اولمشلردر.

•• لوندون گازيته‌لرينك يازولرينه قاراغانده ساراسكوی سيلاده كيكاشلر هميشه وام ايتمكده ايمش.

باش وزير اسطاليپين اورنينه غراف ۋيتته ياخود دورناوا تعيين ايدله‌چك ايمش. رياكسيه طرفداری اولان سرايليلر، بونلردن برسينك وزير بولووينی تليلر ايمش.

•• ساراسكی سيلادن خبر بيرولرينه قاراغانده، سرايليلر اچنده بر آز حريت طرفينه ميل ايدرگه تيوشلكنی دعوا قيلوچی پارتيه قوت آلوب بارمقده ايمش.

پارلامينتاريزم اصولينی قبول اينو درجه‌سينه كيلگانچيگه قدر سياستنی صول طرفقه بوروغه اميدلر آرتمقده ديلر.

•• حربی محكمه‌نك باش پروكاروری پاۋلوفنی اوترگان كشينی اوترگه بوليۋری صود حكم قيلمشدر.

صودنك قرارينی اوقوغان وقتده قاتل، كامل طنچلق ايله‌گنه هيچ بر قبضيتلنمايچه طكلاب طورمش. اوزينك كم ايدكينی ايتورگه نی قدر اجبار قيلنسه‌ده اسمينی سويله‌مه‌مش. فقط ريۋالونسيه طرفداری اولان پارتيه‌لرنك امری ايله اوترگانلگينی اقرار ايتمش.

•• تركستانده گينيرال گوبيرناتور بولوب طوروب حاضرده خدمتندن استعفا قيلغان گينيرال صوببوتيچ‌نك، اگرده ممكن بولسه ادارهٔ مشروطه طرفداری بولغان پارتيه‌لردن برسی اسمندن صايلانوب دوماغه كرورگه اراده‌سی بار ايمش.

ترقی طرفداری بولغان روس گازيته‌لری بو آدمنك صايلاوينی بيك يارانقانلقلرينی بلدره‌لر.

•• پتربورغده بوكونده گرادو ناچالنيك خدمتينی ادا قيلوچی كشی، دوماغه صايلاو اوچون باصلغان بلانكه‌لرنی اوشبو توبه‌نده يازلغان پارتيه‌لركه، يعنی «روس خلقی صايوزينه» «صلحی هم مستقل خدمت جمعيتينه» «شمالی روسيه جمعيتينه» اون يدنچی اوكته بر صايوزينه» هم «صلحی تجدد» پارتيه‌لرينه استه‌دكلری قدر بيررگه جائز ايدكينی پتربورغ شهر اداره‌سينه خبر بيرمشدر. باشقه پارتيه كشيلرينه ايكيدن آرتق صايلاو زاپيسكه‌سی بيرلميدر.

•• مشهور ليدۋال مسئله‌سی هميشه‌مودادن چقوب يتكانی يوق. ليدۋال اون ميليون پود ايگون جيوب حكومتكه طابشررغه اوستينه آلمش ايدی فقط بوكونگه‌قدر ليدۋال اوچ ميليون پوط قدرگنه آشلق آلغان ايمش.

حاضرده ليدوال، قالغان يدی ميليون پودنی طابشروب بتورو اوچون ياكادن بو آز مهلت بيررگه‌صوری و بر نی‌قدر بها آرتدرونی حكومتدن طلب قيلا ايمش. ليدۋالنك خزينه‌گه آشلقنك پودينی نچه تين‌دن قويغانلغی حاضرده هر كمگه معلوم بولغانلقدن، هر بيرده‌ده سوداگيرلر آشلقنك بهاسينی كوته‌رگانلر، شونلقدن ليدۋال هيچ بر بيردن آشلق آلا آلمی ايمش

••برنچی عنواردن باشلاب برنچی ديكابرگه قدر اون‌بر آی اچنده طاموژنيدن حاصل اولغان واردات ايكی‌يوز اوتوز ميليون آلتی‌يوز يتمش يدی ملك‌صوم اولمشدر.

••اوزغان دوماغه سمبر گوبيرناسندن وكيل بولوب بارغان آلادين‌نك اسمينی صايلاوچيلر فهرستندن چغارلمشدر.

••مملكت اوچون كاغز آقچه‌لر حاضرله‌مكده اولان هيئتكه مای‌اخيرينه‌قدر اوچ‌يوز ميليون صوملق بش‌پراسينتلی آبليگاتسيه‌لر حاضرله‌رگه حكومت‌طرفندن امر ايدلدكينی «روس» گازيته‌سی خبر بيرمكده‌در.

••بركونلرده پيتربورغ گرادوناچالنيگينك برياش كشی‌طرفندن اوتريلوب صوكره قاتل اوز اوزينی اوتركانلكی گازيته‌مزده يازلمش ايدی. بوكونگه قدر بواوتروچی كشينك كم‌ايدكی هيچ‌معلوم بولمامش ايدی. بعضلر بواوتروچی، بيك زور درجه‌لی بر كشينك اوغلی ايمش‌ديب حكايه ايده‌لر ايدی. حاضرده «ناوی ۋريمه» گازيته‌سينك خبر ايدوينه قاراغانده بو كشينك پتربورغده‌گی آلتون كمش مغازينده ماستر، بر يهودی ايكانلگی ظاهر بولمشدر.

•• استرانا گازيته‌سينك خبر بيروۋينه قاراغانده، استقلاليت طرفداری بولغان پارتيالرنك ايك اوك طرفده بولغانلری غراف ۋيتته‌نی اولتررگه قرار قيلغانلر هم بوقرارلرينی بيرينه يتكرو اوچون ايكی كشيده تعيين ايتكانلر ايمش. غرافنك ياقنلری غرافنی بواشدن خبردار قيلوب حتی اوزينه قصد ايدوچی كشيلرنك كملر بولاچغينی بلوب طورو اوچون مذكور كشيلرنك فوتوغرافيا برله آلونغان تصويرلرينيده غرافقه بيرگانلر ايمش رسملرگه اوخشاشلی ايكی كشينك يورطی تيره‌سنده يورگانلرينی گراف ۋيتته اوزيده بر ايكی مرتبه كورگان ايمش.

اطراف خبرلری

پينزا ولايتی چيمبار اويه‌زی موچالی قريه‌سندن برملانك محله‌سنده بالالرنی اوقوتمادقندن زارلانوب يازالر. اوّلده مكتبلری بولماغان ايكان. اوتكان سنه محله خلقی ملانك خانه‌سی يانينه برمكتب صالوب ويرمشلر. بوسنه اول خانه‌نی امام افندی فاتيرگه بيرمش. ايمدی بالالر ينه مكتبسز قالمشلر.

محمد جان گيلديف اسملی بركشی بوسنه مكتب اوچون بريورت آلورلق آقچه ويرمشدر ايمدی مكتبلری اولسه‌ده اوقوتورچی يوقدر. معلم كيترلدكده ملا نی‌روشده قوتوراچغی معلوم توگلدر.

صلاح الدين بوزاكوف اسملی كشی محله بالالرينك عمری ضائع اوتوگه بيك قايغروب يازادر.

قزان خبرلری

صايلاو آلدی مجلسلری.

بوكونلرده ۲ نچی و ۵ نچی چاست مسلمانلری هرچاسننك اوزينه مخصوص صايلاوچيلر مجلسی‌ياصارغه حاضرله‌نمكده‌درلر.

بوندن باشقه هرچاسته‌غی مسلمانلرنی صايلاواشلری حقنده مذاكره ومشاوره قيلشمق اوچون عمومی برمجلس ياصارغه‌ده قرار ويرلمشدر.

مسلمان آبناۋلينيستلر.

شهرقزان مسلمانلرندن برنيچه‌كشی صايلاو اشلرنك (تجددصلحی) (ميرنوی‌اوبناۋليبه) پارتيه سينه قوشلوب اش قيلاچقلر ايمش ديگان خبر شهرده طارالمشدر. ضرريوق. بوپارتيه‌ده عدالتلی واررونا پارتيه‌لرنك برسندندر. حريت پارتيه‌سينه قاراغانده اوكده‌راق ولسه‌لرده، اوكتابريستلردن صولده‌راق برپارتيه‌در. اهل اسلام‌اوچون مطلوب اولان حريت مليه بوپارتيه‌نك پروگرامنده‌ده واردر.

* * *

بوكون كيچ ۲ نچی‌و ۵ نچی چاستلرنك مسلمان صايلاوچيلری جيلوب صايلاو اشلری حقنده مذاكره‌ومشاوره ايده‌چكلردر. ۲ نچی چاستنك مجلسی بدرالدين آپانايفنقی بولغان يورتنده يوسف آقچورا اوغلی رياستنده، ۵ نچی چاستنقی بلغار مسافر خانه‌سنده عبدالله‌حضرت رياستنده اولاچقلردر.

صايلاو فهرستنده‌اسمی‌يازلماغان كشيلر بومجلسلرگه كره آلماسلر.

جمعيت مسلمين.

اتفاق مسلمين جمعيتينك باش‌اداره‌سينك قزانده‌گی فراكسيه‌سينه تورلی طرفلردن خطلر ايله معلوماتلر صورالمقده‌در.

هر طرفده جمعيتنك رسميتكه چقووينی بيك كوته‌لر. كوب شهرلرده چلينلر جمع قيلنا باشلانمشدر. سيمی شهری ايله سمبر ولايتنده محلی‌اداره (ميستنی‌كاميتيت) ياصارغه حاضرله‌نمكده ايمشلر.

اتفاق جمعيتينك اوستاۋی (نظامنامه‌سی) روسچه وتركيچه‌سی برگه اولارق تيزدن رساله روشنده باصلوب طاراتلاچقدر.

شهرده مسلمان صايلاوچيلر.

معلومدركه صايلاوچيلرغه صايلاو كاغدلری پاليتسه آرقلی ويرلدكده قول قويدروب ويرله‌چكدر.

بو كاغدنی قول قويوب آلوده هيچ ضرر يوقدر. بونك اوچون قول قويو كويا پوچته آرقلی كيلگان زاكازنوی خط اوچون قول‌قويو قبيلندن‌گنه‌در. البته‌فهملی مسلمانلر بوندن هيچ قورقماسلر. لكن آرامزده تورلی كشی واردر. بعض كيمسه‌لرنك قول قويودن قورقلری چقادر.

شول سببدن احتمال بيك كوب قورقاق كشيلر بوندن خوف‌ايدوب‌صايلاو كاغدينی قبول ايتمسلر. وشول روشچه صايلاودن محروم بولوب قالورلر.

بيشالطه بهادرلری حاضردن‌اوك صايلاو كاغدينی قبول ايتمه وطرفنده اولدقلری اوزون قولاقدن ايشدلمكده‌در.

شهرمزده مسلمانلر باشقه ملتلرگه قاراغانده آندن باشقه‌ده آزراقدر. ايمدی بوندی سببسز خوفلر ايله ينه كيميسه‌ك، صايلاو اشلرنده اثرمز بيك آزبولوب قالور

اتفاق مسلمين. جمعيتينك قزان اداره‌سنده بوخصوصده تورلی كيكاشا يدلدی. مسلمان صايلاوچيلرغه صايلار كاغدلرينی طابشرو خصوصنده برتررلی سهولتلر قيو حقنده تيشلی اورنلرينه مراجعت قيلورغه‌ده قرار ويرلدی. بقالم نه‌ره چقارمی؟

استانبول مخبرمزدن.

باقنلرده روسيه‌دن‌مكتبلی روس طلبه‌لرندن بری (سيميناريه) دن دبكری ربالنی مكتبندن چقفان ايكی افندی اسلاميتی سربت قبول ايتمك ايچون استانبوله كلمشلردی. روسيه حكومتنك موافقتی ايله (عدليهٔ مذاهب) اداره‌سنده معاملهٔ رسميه‌لری اجرا اولنوب دين مبين اسلامی قبول ايتدكدن صوكره غزيته اداره خانه‌سنه كيدوب معلومات ويرمشلركه بونلر حقنده اسلاميتی قبول ايتدكارينه دائر برقاچ سطر يازيلسون. غزيته اداره‌سی مع‌الممنونيه بوحوادثی درج ايتمه‌يه موافقت ايدر. (صينزوره) كوندررلر. اوته‌كی جانی قزيل قاره بونده‌ده ايشه يارار. قالون برچيزگی ايله چيزوب (يساغ) ديه‌اداره‌يه‌اعاده اولنور. بردها گوندررلر؛ (صنزور) گنه اعاده ايدر. اوچونچی‌دفعه‌ده (مطبوعات‌داخليه) مديری يعنی صنزور كمال بكی بالذات كوردم. وآلديغم جوابده شولدر: افندم بز امر قولی يز بزه‌نه امر ايديرسه اونی موقع فعله قويارز: پك اعلی بن مساعده استحصال ايدرم، مساعده ويررلرسه درج اولنور. باقكز كمال بكك حكيمانه جوابنه؛ كنديسی بتون توركيه مملكتنك عمومی (صنزور) يدر. مطبوعات ايشنی حقنده بونك اوزرينه بردها مأمور يوقدر. بويله اولديغی حالده كندی وظيفه‌سنی اجرا ايتمكده كوچلك چكيور، هيچ صيقلمادن كنديسنه مراجعت ايدن افنديی، شاننه مأموريتنه موافق اولميان برجواب ايله رد ايدييور. آلتنده يوز بيك حقيقت گيزله‌نن (بقالم) كلمه‌سينی قوللانيور. روسلرده (اوۋو) كلمه‌سی اوتوز كون برمدت ايله تفسير اولنديغی كبی توركلرده (بقالم) كلمهٔ مدهشه‌سی اوتوز سنه ايله تفسير اولونسه سزادر. زيرا توركلرنك بوحاله كلمه‌لرينه اوتوزسنه‌در.

اسلام اوغلی.

اعلان

هر تورلی ياڭی تانسلر اوگره تيله‌در. اوگره تو گوزل وآرزاندر.

ادرس اداره‌ده.

Редакторъ - издатель Ахмедъ Низамовичъ Максудовъ.
Лито-Типографія И. Н. Харитонова. Казань.